

№ 15

1 липня 2014 рік

В цьому випуску:

Всесвітній день охорони навколишнього середовища	1
Бережіть екосистему від вогню	1
V інтегрований семінар-тренінг "Великолузька Січ"	2
День зустрічі птахів	2
Змагання зі спортивної рибної ловлі "Золотий гачок"	3
Яку небезпеку становлять для людини плазуни?	4
Всесвітній день боротьби з опустелюванням та посухами	5
Карантин рослин	5
Території природно-заповідного фонду під надійною охороною!	6

Всесвітній день охорони навколишнього природного середовища

Починаючи з 1973 року, щороку 5 червня відзначається Всесвітній день охорони навколишнього природного середовища. Вибір саме цієї дати обґрунтований тим, що цього дня 1972 року в Стокгольмі відбулася Конференція Організації Об'єднаних Націй з проблем оточуючого людину середовища.

Відзначення цього Дня є одним з основних способів привернути увагу світової громадськості до проблем навколишнього середовища, а також стимулювати політичний інтерес і відповідні дії. Воно розраховане на те, щоб привнести людський фактор у питання охорони навколишнього середовища; дати народам світу можливість активно сприяти стійкому й справедливому розвитку; сприяти розумінню того, що основною рушійною силою зміни підходів до природоохоронних питань є громади; а також роз'яснити корисність партнерських відносин, щоб у всіх країнах і народах було більше безпечне й благополучне майбутнє.

Фахівці сектору екологічної освіти та рекреації в цей день провели екскурсію одним з маршрутів Парку. Дев'ятнадцять дітей ознайомилися з історією створення парку «Дружба», його перетворенням в Національний природний парк «Великий Луг»; змогли побачити види дерев та чагарників, які були завезені в місто Дніпрорудне спеціально для створення зеленого острову посеред шахтарського міста.

6 червня на території Маячанського ставка відбулося щорічне змагання зі спортивного рибальства «Золотий гачок», яке проводиться до Всесвітнього дня охорони навколишнього природного середовища.

Бережіть екосистему від вогню!

У зв'язку з теплою посушливою погодою на великих територіях району рослини висохли, створивши велику загрозу для виникнення пожеж. Гасіння лісових та степових пожеж та загорянь на відкритій території пов'язане з подоланням великих труднощів, затратою значних матеріальних засобів і людських ресурсів. Від своєчасного виявлення загорання залежить подальший успіх ліквідації пожежі та розміри збитків. Частими є випадки, коли полум'я з невеликого загоряння перекидалося на господарчі будівлі, лісові та степові масиви. Вогонь на відкритій території в безвітряну погоду може розповсюджуватися зі швидкістю до 4-х км за годину, у вітряну – до 30 км, а висота полум'я може сягати 2-х метрів. Найбільш загрозливою є пожежа, яка розповсюджується при сильному вітрі з різкими змінами напрямку і швидкості вітру. Як правило, територія таких пожеж протягом 15-30 хвилин збільшується в 2-3 рази.

Громадяни пам'ятайте, що наш спільний обов'язок – шанобливо ставитись до природи рідного краю. Тільки спільними зусиллями ми зможемо зберегти рослинний та тваринний світ Василівського району! При виявленні пожежі в лісостеповій території, якомога швидше повідомте про пожежу за телефонами «101», 6-19-06.

Начальник ППС НПП «Великий Луг» В.В. Сізов

В інтегрований семінар-тренінг «Великолузька Січ»

12-14 червня на території туристичного кемпінгу «Лиса гора» пройшов V інтегрований семінар-тренінг «Великолузька Січ». До участі в семінарі запрошувались учні 6-8 класів шкіл Василівського району.

Основною метою заходу є пропаганда екологічних знань, виховання екологічної культури серед учнівської молоді, обмін досвідом, підвищення спортивної майстерності та зміцнення дружніх зв'язків між учбовими закладами, громадськими організаціями та Національним природним парком «Великий Луг».

Організаторами заходу вже п'ятий рік поспіль виступають Національний природний парк «Великий Луг» та молодіжна громадська організація клуб «Білі Ворони». В цьому році запрошення на семінар-тренінг прийняли дві школи району, а саме Шевченківська ЗОШ (команда «35-й меридіан») та Дніпрорудненська спеціалізована школа «Талант» (команди «Вірні друзі», «Тверезі бобри», «Костёр»).

В програмі семінару були жартівливі та спортивні конкурси, майстер-класи з приготування традиційних козацьких страв, дружні матчі по футболу. Учасники прослухали лекції на теми «Історія та біорізноманіття НПП «Великий Луг», «Історія козацтва», «Гватемала – країна контрастів»; пройшли 6 станцій екологічного лабіринту та мали змогу спробувати себе в слеклайні. І хоча через великі хвилі на водосховищі нам не вдалося провести тренування з байдаркового туризму, цілому семінар-тренінг відбувся на славу.

Провідний фахівець з рекреації Дроздова Г.С.

День зустрічі птахів

Бо яка ж то весна, коли не чути голосного щебетання пернатих? Здавна вважали, що весну приносять на своїх крилах перелітні птахи. Птахи – невід'ємна частина природи. Охороняти й приваблювати їх треба упродовж усього року.

До Дня зустрічі птахів Національний природний парк «Великий Луг» організував еколого-освітній захід з дітьми гуртка «Юні друзі природи». Основна мета якого – це залучення учнівської молоді до вивчення та охорони орнітофауни Парку.

Під час заходу діти ознайомилися з історією Дня птахів, традиціями весняної зустрічі пернатих друзів, про роль птахів у природі та житті людини. Після чого вирушили у мандрівку стежками Парку, де присмкнувши провели час у спілкуванні з природою та мали можливість спостерігати за цікавими явищами в пташиному світі.

Порибалили на славу!

6 червня на території Маячанського ставка Національного природного парку «Великий Луг» відбувся черговий тур змагання з літньої любительської рибної ловлі «Золотий гачок». Це змагання проводиться зі створення Парку вже восьмий рік поспіль. В цьому році затишна гавань Маячанського ставка прийняла 8 рибалок-любителів. Вік учасників коливався в досить великих рамках. Найстаршому учаснику 63 роки, а наймолодшому – 10.

На початку змагання учасників привітала директор НПП «Великий Луг» Тамара Дмитрівна Йосипенко та побажала їм вдачі та гарної рибалки. За правилами трьохгодинного змагання рибалити дозволяється на одну вудочку та один гачок. По завершенню змагання судді провели зважування улову кожного учасника. Після зважування вся риба була випущена назад у ставок.

По результатам зважування були визначені переможці:

III місце – Кедровський Геннадій Іванович, який виловив 2 кг риби.

II місце – Дривай Валерій Володимирович – 2,2 кг.

I місце – Драгун Дмитро Віталійович – 3,6 кг.

Всі конкурсанти були нагороджені почесними грамотами.

Кожному призеру були вручені почесна грамота та цінні призи – карбоновий спінінг, коробка для рибальського приладдя та годівниця для рибалки.

Після конкурсу всіх учасників та гостей заходу запросили до столу, де вони змогли покуштувати смачну юшку та пашлик.

Хочемо висловити подяку нашим спонсорам Ковальчуку В.П. та Осипенко В.М., завдяки яким ми мали змогу нагородити переможців та добре відзначити закінчення конкурсу.

Провідний фахівець з рекреації Г.С. Дроздова

Яку небезпеку становлять для людини плазуни?

Кінець весни та початок літа – це період відпочинку на природі та біля води та розпал сезону розмов про змій. Де їх тільки не зустрічають і на подвір'ї, і в кущах, і на деревах, особливо багато біля води. Всі ми мимоволі з огидою відносимось до цих представників тваринного світу, а більшість німіють від страху навіть лише при згадуванні їх назв.

Найпоширенішим на нашій території є водяний вуж, якого більшість називають "водяною гадюкою". І, як усі вужі, цей різновид змій абсолютно безпечний. Взагалі на Каховському водосховищі – у плавнях і по берегах ставків та проток – небезпечних для людини змій немає. Єдиний небезпечний різновид плазунів – степова гадюка – живе виключно в сухих місцях, на пісках зі степовою рослинністю, у цілинному, злаковому та полиновому степу. А на Каховському водосховищі, в плавнях, і взагалі у вологих місцях, степові гадюки не живуть. Це не їхній біотоп. Тут мешкають тільки вужі і полози. І всі вони не отруйні.

Якщо детальніше то на території НПП «Великий Луг» зареєстровано шість видів плазунів: вуж звичайний, вуж водяний, полоз жовточеревий (каспійський), полоз сарматський (Паласів), мідянка звичайна та гадюка степова. Так як більшість цікавить все ж таки отруйні змії, особливо питання «Яку саме небезпеку вони становлять для людини?», розглянемо детальніше небезпечного представника на території Парку – степову гадюку та звернемо увагу на першу допомогу при укусі змії.

Степова гадюка – це невелика отруйна змія, загальна довжина якої не перевищує 50-60 см. Верхня частина тіла сіра або світло-бура з темною зигзагоподібною смугою вздовж хребта та нечіткими плямами вздовж боків. Від усіх інших змій фауни України гадюка степова зовні відрізняється формою голови (вона подібно спису розширена до задку), відносно товстим, незграбним тулубом та кучим хвостом.

Гадюки степові на півдні України прокидаються навесні раніше від усіх інших плазунів – у березні і навіть у кінці лютого. Під час відлиг їх можна зустріти на поверхні й взимку. У квітні відбувається спаровування. Самці активно розшуковують самок протягом дня і в цей період найчастіше потрапляють на очі. Влітку гадюки ведуть більш потаємний спосіб життя і активні вранці та ввечері. Вдень і на ніч вони ховаються у

нори гризунів, заповзають під каміння, у кущі. В кінці липня – серпні з яєць народжуються від 4 до 20 живих, здатних до самостійного життя гадюк. У листопаді ховаються на зимівлю у нори, під фундаменти будівель тощо, де іноді збирається велика кількість гадюк та інших змій. Укус змії може призвести до летального випадку, але за останні 200 років в нашому регіоні від укусу змії ніхто не помер. Найчастіше укус відбувається випадково – якщо наступити на змію під час збору ягід, грибів, хмизу. При укусі гадюки з'являється сильний біль, виникає набряк в місці укусу, який швидко зростає і поширюється на значну частину тіла. Характерна сонливість і непритомність, іноді збудження і судоми.

Перша допомога при укусі змії.

Що не можна робити при укусі змії:

Ні в якому разі не можна ловити і вбивати змію. Крім марної втрати часу часто це додає ще одного укушеного.

Ні в якому разі не можна накладати джгут! Він не перешкоджає поширенню отрути, зате може викликати омертвіння кінцівки і гангрену.

Заборонено пити алкоголь. Алкоголь прискорює поширення отрути з кров'ю по всьому тілу. Не можна робити надрізи, вони неефективні.

Не можна припікати місце укусу. Під час укусу змії отрута проникає глибоко під шкіру і припікання не здатне її зруйнувати.

Забороняється накладати зігріваючі компреси і мазати зігріваючими мазями.

Що потрібно робити при укусі змії:

Намагайтеся якомога швидше відірвати змію від шкіри – чим менше час укусу, тим менше отрути потрапить в організм.

Відсмокчіть отруту з ранки, постійно спльовуючи слину. Дія отрути залежить, від кількості, яка потрапить в організм. Це можна робити тільки в тому разі, якщо в ротовій порожнині немає жодних пошкоджень та порізів.

Прикладіть на місце укусу холодний компрес.

Якщо укус на кінцівці, необхідно зняти з неї все – взуття, шкарпетки, браслети, годинник, кільця і т.д.

Потерпілого потрібно в найкоротший термін доставити до лікарні. Якщо укус на нозі – необхідно переносити постраждалого на носилках.

Давати потерпілому пити багато рідини.

Всесвітній день боротьби з опустелюванням та посухами

17 червня – відзначається Всесвітній день боротьби з опустелюванням та посухами. Опустелювання розглядається як деградація земель під впливом будь-яких природних та антропогенних чинників. До основних причин опустелювання нашого регіону слід віднести:

Водний дефіцит – відсутність потрібної кількості ґрунтових вод для забезпечення норм водного балансу для різних видів рослинності та сільськогосподарських культур.

Тривала посуха – спровокована зміна в кліматі. Засуха впливає на екосистему в цілому і процес опустелювання в такому вигляді прискорюється.

Кліматична аридизація – надмірне пониження вологості повітря через збільшення температури і низького рівня опадів.

Нерегульована рекреація – призводить до надмірної прорідженості рослинного покриву і через це кількість вологи в ґрунті значно зменшується.

Вирубка лісів. При вирубці лісу може початися ерозія ґрунту, особливо на схилах гір і при цьому утворюються яри. Через зменшення лісових насаджень змінюється баланс вологи, тому не відбуваєть-

ся поступового танення снігу і збереження вологи в ґрунті. Вітряний клімат. Через вітер, який переносить породи, відкриваються більш глибокі шари ґрунту. Відходи шахт, фабрик і металургійних заводів зазвичай накопичуються в ярах і низинах, звідти з ґрунтовими водами хімічні речовини потрапляють в ґрунт.

Низький рівень ґрунтових вод.

Основною причиною цього є природне осушення вододом і тому рівень ґрунтових вод може знижуватися через штучно створені дренажі.

Помилки у веденні сільського господарства – надмірне осушення дрібних вододом для зрошення угідь призводить до опустелювання. Порушується водний баланс регіону і це призводить до осушення ґрунту, або до підвищення рівня солей. Постійна експлуатація родючих ґрунтів призводить до виснаження і ерозії ґрунту.

З роками проблема опустелювання та посухами стає все серйознішою – фахівці вважають, що втрата родючого шару загрожує одній третині всієї поверхні землі.

Начальник наукового відділу Ю.М. Крайник

Карантин рослин

Відповідно до Закону України «Про карантин рослин» (1993) Державна служба з карантину рослин України та Головна державна інспекція з карантину рослин України відповідальні за охорону території країни від занесення регульованих шкідливих організмів, виявлення, визначення локалізацію та ліквідацію шкідливих організмів, запобігання їх проникненню тощо.

Згідно щорічного моніторингу, який дозволяє своєчасно визначити появу карантинних чужорідних видів, на території Національного природного парку «Великий Луг» були виявлені та знешкоджені осередки карантинних бур'янів, таких як амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia* L.), чорнощир нетреболистий (*Cyclachaena xanthiifolia* (Nutt.) Fresen), боліголов плямистий (*Conium maculatum*), будяк дрібногачкуватий (*Carduus hamulosus*). Ці карантинні рослини забруднюють генофонд аборигенної (місцевої) флори і зменшують продуктивність рослинного покриву. Невеликі куртини на вибитих пасовищах перешкоджають поновленню степових ценозів. Внаслідок цього у степових ценозах угруповання багаторічних злаків та різнотрав'я змінюються

однорічниками, і це відбивається на структурі всієї степової екосистеми. Тому потрібно своєчасно до початку періоду цвітіння проводити механічне знищення карантинних рослин та знищення осередків заносу окремих видів, особливо амброзії полинолистій (*Ambrosia artemisiifolia* L.), чорнощира нетреболистого (*Cyclachaena xanthiifolia* (Nutt.) Fresen). Ці види проявляють високу інвазійність, прогресивний тип ареалу та північноамериканське походження.

Попередження інвазії чужорідних видів сприяє збереженню цілісності рослинного і земельного покриву на території Парку.

Науковий співробітник-ботанік А.В. Шевченко

Території природно-заповідного фонду під надійною охороною!

Ми не господарі природи, ми її складова, якщо ми не поважаємо її, значить ми не поважаємо себе. Бережіть рідну природу, адже це все залежить тільки від нас самих!

Служба державної охорони природно-заповідного фонду Національного природного парку «Великий Луг» забезпечує охорону та збереження територій та об'єктів Парку.

За 2014 рік посадовими особами відділу державної охорони природно-заповідного фонду та природоохоронних науково-дослідних відділень Парку проведено 136 оперативно-профілактичних рейдів по боротьбі з порушеннями режиму охорони території НПП «Великий Луг» з них: 24 по акваторії Каховського водосховища в межах Парку, 2 спільно з органами місцевого самоврядування, 2 спільно з ДПРЧ-16 ГТУ МНС України у Запорізькій області м.Дніпрорудне, 5 з працівниками Державної екологічної інспекції в Запорізькій області.

Під час обстеження території складено 22 Протоколи про адміністративне правопорушення на громадян, які порушили вимоги щодо використання територій та об'єктів ПЗФ. Адміністративні матеріали відносно порушників передано на розгляд у Василівський районний суд Запорізької області. Згідно Постанов суду, за результатами протиправних дій та порушення природоохоронного законодавства України, з порушників стягнуто спричинену державі шкоду в розмірі **16 128 грн. 75 коп.**

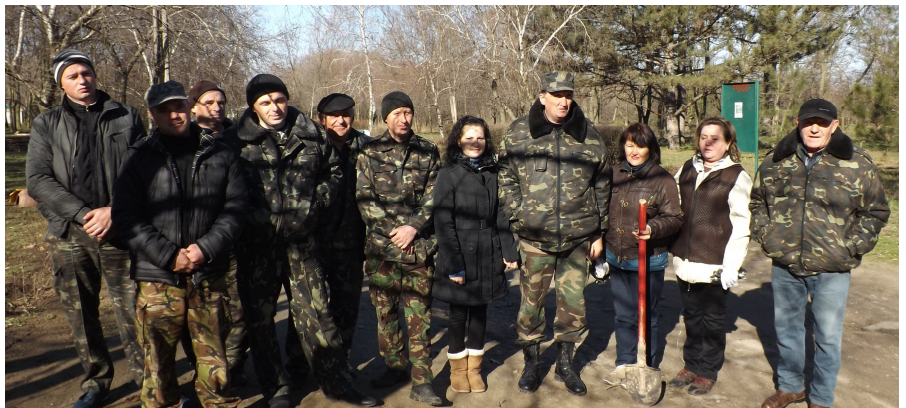
При проведенні двомісячника з охорони рибних ресурсів у 2014 році, було встановлено посилений режим охорони водних живих ресурсів у весняний період, посилено контроль за дотриманням режиму охорони місць нагулу риби у нерестовий період, проводилось постійне патрулювання території узбережжя Каховського водосховища, в межах Парку, та внутрішніх водойм, використовувалось фотографування, як допоміжний засіб для попередження та розкриття порушень законодавства з питань охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів.

Посадовими особами служби

державної охорони Парку складено 10 Протоколів про адміністративне правопорушення, а саме про порушення вимог щодо використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, з приводу незаконного добування водних живих ресурсів за допомогою браконьєрських знарядь (сітки ставні лісчані). Вилучено у порушників 11 сіток та 21 шт. риби (карась, сазан). Проводилась широка роз'яснювальна робота з питань охорони водних живих ресурсів та про терміни весняно-літньої заборони на вилов риби та інших водних живих ресурсів в період нересту серед населення з розміщенням відповідної інформації в ЗМІ. Розповсюджувались листівки з інформацією щодо необхідності та важливості охорони рибних запасів. Виготовлено та встановлено 5 попереджувальних знаків «Увага НЕРЕСТ!» на узбережжі водосховища.

У зв'язку з розповсюдженням карантинних рослин та бур'янів в весняний період, з метою зменшення негативного впливу на стан природних комплексів ПЗФ проводиться робота по своєчасному виявленню та ліквідації даних рослин для запобігання їх подальшого поширення протягом вегетаційного періоду. Постійно ведеться робота по усуненню стихійних сміттєзвалищ та недопусканню їх утворення, виготовлено та встановлено десять тимчасових інформаційних знаків «Смітити заборонено!», проводились зустрічі, бесіди серед населення, відпочиваючих, членів товариств, кооперативів, розповсюджувались листівки та буклети на зазначену тему.

Провідний інженер з охорони природних екосистем ВДО ПЗФ О.О. Магданас

Засновник та видавник газети
НПП «Великий Луг»

Свідоцтво про державну
реєстрацію

Серія 33 № 1003-278-Р від 03.12.2010

Адреса НПП «Великий Луг»:

вул. Зелена 3,
м. Дніпрорудне,
Василівський р-н,
Запорізька обл.,
71630

Тел./Факс: (06175)6-65-78

Ел. пошта: grandmeadow@ukrpost.ua
grandmeadow@rambler.ru

Наш сайт: www.grandmeadow.org.ua

Редактор Маркова Ю.Г.

Розповсюджується
Безкоштовно